

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยออกแบบสอบถามครู อาจารย์ที่สอนวิชา หน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์ระดับดี ระดับปานกลาง และ ระดับพอใช้ ในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวน ๓๓ โรงเรียน ตัวอย่างประชากรที่เป็นครู อาจารย์ จำนวน ๖๖ คน แบบสอบถามได้รับคืนมาทั้ง ๖๖ ชุด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม นักเรียนชายหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง จำนวน ๖๐๐ คน และได้รับแบบ สอบถามคืนมาทั้ง ๖๐๐ ชุด แต่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเอาแบบสอบถามของนักเรียนที่ตอบสมบูรณ์ กว่าชุดอื่น ๆ ที่สุ่มตามจำนวนที่ต้องการคือ ๕๐๐ ชุด ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่แยก ตามหัวข้อคิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น

เพศ

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๖๖ คน เป็นอาจารย์หญิง ๓๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๕๖.๑๐ เป็นอาจารย์ชาย ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๐

อายุ

อาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุต่ำสุด ๒๐ ปี อายุสูงสุด ๗๐ ปี อายุเฉลี่ย ๒๔.๑๘ ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๘.๒๖ ปี

ฐานการครองเรือน

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๖ คน เป็นโสด ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๐ สมรสแล้ว ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๐

คุณวุฒิ

ประกาศนียบัตรทางการศึกษา (ป.กศ., ป.ป., ป.กศ.สูง, ป.ม. หรือ เทียบเท่า) จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๐ ในโรงเรียนราษฎร์ ระดับดีมี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๔ ระดับพอใช้มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๐ ปริญญาตรีทางการศึกษา (กศ.บ., ค.บ.) จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๑ ในโรงเรียนราษฎร์ ระดับดี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ ระดับปานกลาง จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๘ ระดับพอใช้ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔ ปริญญาโททางการศึกษา จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๒ คือในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีไม่มีวุฒิต่างครุ ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๗ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลาง ๒ คน และระดับพอใช้ ๓ คน

จะเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนราษฎร์ กรุงเทพมหานคร มีวุฒิปประกาศนียบัตรทางการศึกษา เป็นจำนวนมากที่สุด ๔๖ คน หรือร้อยละ ๖๙.๗๐ วุฒิปริญญาโททางการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ๑ คน หรือร้อยละ ๑.๕๒ วุฒิปริญญาตรีทางการศึกษามีจำนวนปานกลาง จำนวน ๑๔ คน หรือร้อยละ ๒๑.๒๑

จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์

อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง มีชั่วโมงสอนต่ำสุด ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสูงสุด ๓๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เฉลี่ย ๑๕.๒๖ สัปดาห์ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๐๒๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม ยังต้องสอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาในหมวดสังคมศึกษามีจำนวน ๔๔ คน คือสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ปฏิบัติ ศิลปะศึกษา และพลานามัย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ของอาจารย์ทั้งหมด

ประสบการณ์ในการสอน

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ค่าต่ำสุด ๑ ปี และสูงสุด ๑๕ ปี เฉลี่ย ๗.๑๑ ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๐๓ ปี มีอาจารย์ที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเลย ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูนอกเหนือจากการสอน ได้แสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เหตุผลของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

เหตุผลที่สอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้								
สอน	๓๑	๔๖.๙๗	๗	๓๘.๙๐	๒๐	๕๐.๐๐	๔	๕๐.๐๐
สอนด้วยความสมัครใจ	๔๐	๖๐.๖๑	๑๓	๗๒.๒๒	๒๒	๕๕.๐๐	๕	๖๒.๕๐
ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	๑	๑.๕๒	๐	๐	๐	๐	๑	๑๒.๕๐
สอนแทนชั่วคราว	๑	๑.๕๒	๐	๐	๐	๐	๑	๑๒.๕๐
สอนเพื่อให้ชั่วโมงสอนครบตามกำหนด	๑๐	๑๕.๑๕	๑	๕.๖๐	๗	๑๗.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ต้องการปรับปรุงฝึกตนเองเกี่ยวกับวิชานี้	๑๑	๒๗.๕๐	๔	๒๒.๒๒	๖	๑๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
เป็นหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา	๓	๔.๕๕	๒	๑๑.๑๐	๑	๒.๕๐	๐	๐

จากตารางที่ ๑ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า ครูโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่สอนด้วยความสมัครใจ และมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๒ ที่เลือกสอนเพราะไม่ถนัดวิชาอื่น และสอนแทนชั่วคราว

ดูตามระดับโรงเรียนแล้ว จะเห็นว่า ครูโรงเรียนระดับดีและปานกลางไม่ได้สอน เพราะไม่ถนัดสอนวิชาอื่น หรือเพื่อสอนแทนชั่วคราว และมีครูเป็นจำนวนน้อยที่สอนเพื่อให้ชั่วโมงสอนครบตามกำหนด และสอนเพราะเป็นหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา และมีครูจำนวนรองลงมาในโรงเรียนระดับปานกลางและพอใช้ที่สอนเพราะผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอน

นอกจากงานสอนในชั่วโมงแล้ว ครูในโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับยังมีงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนืองานสอน ดังปรากฏในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ งานพิเศษของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ นอกจากงานสอน

งานพิเศษที่ต้องทำ	รวม		โรงเรียน						
			ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เป็นหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้า									
หมวดวิชาสังคมศึกษา	๑๑	๑๖.๖๗	๔	๒๒.๒๒	๗	๑๗.๕๐	๐	๐	
ช่วยงานห้องสมุด	๑๑	๑๖.๖๗	๑	๕.๖๐	๖	๑๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐	
ช่วยงานคานธุการ	๑๕	๒๒.๗๓	๒	๑๑.๑๐	๑๑	๒๗.๕๐	๒	๒๕.๐๐	
ช่วยงานคานแนะแนว	๔	๑๓.๖๔	๑	๕.๖๐	๔	๑๐.๐๐	๔	๕๐.๐๐	
เป็นกรรมการชุมนุมต่าง ๆ	๔	๑๓.๖๔	๓	๑๖.๗๐	๑	๒.๕๐	๐	๐	
เป็นอาจารย์ประจำชั้น	๒๖	๓๙.๓๙	๖	๓๓.๓๓	๒๐	๕๐.๐๐	๐	๐	
อื่น ๆ ; -									
เป็นอาจารย์ใหญ่	๔	๑๓.๖๔	๓	๑๖.๗๐	๑	๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐	
เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	๔	๖.๐๖	๐	๐	๔	๑๐.๐๐	๐	๐	
ไม่มีงานพิเศษ	๓	๔.๕๕	๒	๑๑.๑๐	๑	๒.๕๐	๐	๐	

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่างานพิเศษของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น จำนวนรองลงมาช่วยงานด้านธุรการมีจำนวนน้อยที่สุดที่ตอบว่า ไม่มีงานพิเศษ

มีครูในโรงเรียนระดับพอใช้ ไม่มีการช่วยงานประจำชั้น และกรรมการชุมนุมต่าง ๆ ขณะเดียวกันไม่มีใครตอบว่าไม่มีงานพิเศษ ในโรงเรียนระดับพอใช้ครูช่วยงานห้องสมุดและงานแนะแนวมากที่สุด แต่ครูในโรงเรียนระดับดีและปานกลาง ช่วยงานประจำชั้นมากที่สุด

ตอนที่ ๒ การจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

เนื่องจากโรงเรียนราษฎร์ในระดับต่าง ๆ มีระบบการบริหารแตกต่างกัน ดังนั้นบุคคลที่จะเป็นผู้จัดการเรียนการสอนจึงแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ผู้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

ผู้ดำเนินงาน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คณะกรรมการโรงเรียน	๘	๑๓.๖๓	๓	๑๖.๖๗	๕	๑๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐
หัวหน้าฝ่ายวิชาสังคมศึกษา	๑๗	๒๕.๗๖	๓	๑๖.๖๗	๑๒	๓๐.๐๐	๒	๒๕.๐๐
ครูผู้สอนวิชานี้ทุกคน	๔๐	๖๐.๖๑	๑๐	๕๕.๕๖	๒๕	๖๒.๕๐	๕	๖๒.๕๐
อาจารย์ใหญ่	๓๖	๕๔.๕๕	๑๓	๗๒.๘๒	๑๙	๔๗.๕๐	๔	๕๐.๐๐
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	๘	๑๒.๑๒	๓	๑๖.๖๗	๔	๑๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐
อื่น ๆ :-								
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	๑	๑.๕๒	๐	๐	๐	๐	๑	๑๒.๕๐
ผู้จัดการโรงเรียน	๓	๔.๕๕	๐	๐	๒	๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๓ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ ผู้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์คือ ครูผู้สอนวิชานี้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๑ จำนวนรองลงมาคือ อาจารย์ใหญ่ และจำนวนน้อยที่สุดที่ผู้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

มีโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและปานกลางที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการไม่ได้เป็นผู้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรม ในโรงเรียนราษฎร์ระดับพอใช้ครูผู้สอนวิชานี้ทุกคนเป็นผู้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรม

ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีช่วงเวลาการเตรียมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ช่วงเวลาการเตรียมการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

การเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในตอนต้นปีการศึกษา	๓๔	๕๑.๕๒	๑๑	๖๑.๑๑	๒๐	๕๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
เป็นรายภาคเรียน	๒๒	๓๓.๓๓	๖	๓๓.๓๓	๑๕	๓๗.๕๐	๑	๑๒.๕๐
เป็นรายเดือน	๑๕	๒๒.๗๓	๔	๒๒.๒๒	๘	๒๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
เป็นครั้งคราวเฉพาะเรื่อง	๘	๑๓.๖๔	๒	๑๑.๑๑	๖	๑๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
เป็นรายสัปดาห์	๒๒	๓๓.๓๓	๓	๑๕.๑๕	๑๐	๒๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ จะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ที่สอนวิชาหน้าที่พลเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๑.๕๒ เตรียมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าในตอนต้นปีการศึกษา จำนวนรองลงมาเตรียมการสอนเป็นรายภาคเรียนและเป็นรายสัปดาห์ จำนวนน้อยที่สุดที่มีการเตรียมการเรียนการสอนเป็นครั้งคราวเฉพาะเรื่อง

ดูตามลำดับโรงเรียนแล้ว จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและปานกลาง เตรียมการเรียนการสอนในช่วงตอนต้นปีการศึกษา ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ระดับพอใช้เตรียมการเรียนการสอนเป็นรายสัปดาห์ทุกสัปดาห์มากที่สุด

นอกจากนี้โรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังถือเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ เกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

เกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถือนโยบายของโรงเรียน								
เป็นหลัก	๓	๔.๕๕	๐	๐	๑	๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ถือเฉพาะหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ	๒๘	๔๒.๔๒	๘	๕๐.๐๐	๑๔	๓๕.๐๐	๕	๖๒.๕๐
ทั้งนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ	๔๓	๖๕.๑๕	๑๒	๖๖.๖๗	๒๗	๖๗.๕๐	๘	๕๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ จะเห็นว่าเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ นำนโยบายทั้งของโรงเรียนและของกระทรวงศึกษาธิการ มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียน รองลงมาคือ ถือเฉพาะหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเกณฑ์ และน้อยที่สุดคือถือนโยบายของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งเกณฑ์ในข้อนี้ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีไม่ได้ถือเป็นเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนเลย

และโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังมีนโยบายพิเศษในการจัดการเรียนการสอนดังปรากฏในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ นโยบายพิเศษในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

นโยบายพิเศษในการจัดการเรียนการสอน	รวมโรงเรียน ทุกระดับ		โรงเรียน					
			ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เน้นค่านิยม	๓๖	๕๔.๕๕	๑๔	๓๓.๓๓	๑๓	๕๒.๕๐	๕	๖๒.๕๐
เน้นความมีระเบียบวินัย ของโรงเรียน	๕๒	๓๘.๓๘	๑๔	๓๓.๓๓	๓๒	๘๐.๐๐	๖	๓๕.๐๐
พยายามให้นักเรียนได้มี โอกาสแสดงความสามารถ ของตน	๓๗	๕๖.๐๖	๑๑	๖๑.๑๑	๒๑	๕๒.๕๐	๕	๖๒.๕๐

จากตารางที่ ๖ จะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ที่สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ส่วนใหญ่เน้นความมีระเบียบวินัยของโรงเรียน จำนวนรองลงไปคือพยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนโดยเฉพาะ และเน้นค่านิยมจำนวนน้อยที่สุด แต่ในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลางและระดับพอใช้เน้นความมีระเบียบวินัยของโรงเรียน

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยค่าตอบของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมวิชาหน้าที่พลเมือง

กิจกรรมที่โรงเรียนจัด	ครูโรงเรียน					
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การนิเทศเกี่ยวกับการนำ						
หลักสูตรมาใช้	๒.๕๘	๒.๓๔	น้อย	๓.๐๖	๑.๘๖	น้อย
บริการแนะแนวนโยบาย						
ของโรงเรียน	๓.๑๓	๑.๕๕	ปานกลาง	๒.๕๗	๒.๒๔	ปานกลาง
อาคารสถานที่และอุปกรณ์						
การสอนให้เหมาะสม						
เพียงพอ	๒.๕๔	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๒.๖๒	ปานกลาง
การจัดและประเมินผลงาน						
เป็นประจำทุกภาคเรียน	๔.๑๘	๓.๓๔	มาก	๔.๓๓	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๗ จะเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีความเห็นตรงกัน กล่าวคือ มีความเห็นในเรื่องการจัดและประเมินผลงานเป็นประจำทุกเดือน อยู่ในระดับมาก การจัดบริการแนะแนวนโยบายของโรงเรียนและจัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง และการจัดนิเทศเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาใช้อยู่ในระดับน้อย

ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีผู้คอยติดตามผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ และมีวิธีการติดตามผลไม่เหมือนกัน ดังปรากฏในตารางที่ ๘ และตารางที่ ๙

ตารางที่ ๔ ผู้ทำหน้าที่ติดตามการทำงานของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

ผู้ทำหน้าที่ติดตาม การทำงานของครู	รวมโรงเรียน		โรงเรียน						
	ทุกระดับ	จำนวน	ร้อยละ	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่	๕๒	๗๘.๗๕	๑๖	๘๘.๘๘	๓๗	๗๗.๕๐	๕	๖๒.๕๐	
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่									
ฝ่ายวิชาการ	๑๘	๒๗.๒๗	๗	๓๘.๘๙	๙	๒๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐	
ครูที่มีหน้าที่และมี ประสบการณ์ในการ									
สอน	๕	๑๓.๖๔	๕	๑๐๐.๐๐	๔	๑๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐	
อื่น ๆ :-									
คณะกรรมการ									
บริหารโรงเรียน	๒	๓.๐๓	๒	๑๑.๑๑	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	
หัวหน้าสายวิชา									
สังคมศึกษา	๑	๑.๕๒	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐	
ผู้จัดการโรงเรียน	๓	๔.๕๕	๑	๕.๕๖	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐	

จากตารางที่ ๔ จะเห็นว่าในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ผู้ทำหน้าที่ติดตามการทำงานของครู ส่วนใหญ่คือ อาจารย์ใหญ่ จำนวนรองลงมาคือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายวิชาการและจำนวนน้อยที่สุดที่หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่นี้

เมื่อดูตามระดับโรงเรียนแล้ว จะเห็นว่าในโรงเรียนระดับดีและปานกลางไม่ได้ใช้หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา เป็นผู้ติดตามการทำงานของครู และขณะเดียวกันในโรงเรียนระดับปานกลางและพอใช้คณะกรรมการบริหารในโรงเรียนไม่ได้ทำหน้าที่ติดตามการทำงานของครู ส่วนวิธีติดตามการทำงานของครูในแต่ละโรงเรียนมีแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ วิธีคิดค่าการทำงานของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

วิธีการคิดค่าการทำงาน ของครู	โรงเรียน							
	รวมโรงเรียน	โรงเรียน						
	ทุกระดับ	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการสอน								
ในห้องเรียน	๑๓	๒๕.๓๖	๔	๒๒.๒๒	๔	๒๐.๐๐	๕	๒๒.๕๐
ใหญ่สอนทุกคน เสนอ								
บันทึกการสอนประจำ								
สัปดาห์ล่วงหน้า	๕๔	๘๑.๘๒	๑๖	๘๘.๘๘	๓๓	๓๓.๕๐	๓	๘๓.๕๐
มีสมุดบันทึกประจำ								
ห้องเรียน	๓๖	๕๔.๕๕	๑๑	๖๑.๑๑	๑๕	๓๓.๕๐	๖	๓๕.๐๐
มีแผนสำรวจผลงาน								
ในด้านการสอน	๑๓	๑๕.๓๖	๕	๒๓.๓๓	๕	๑๒.๕๐	๓	๓๓.๕๐
คิดค่าผลการเรียนของ								
ครู	๓๓	๕๖.๕๓	๑๐	๕๕.๕๖	๑๘	๕๕.๐๐	๓	๓๓.๕๐
จัดสัมมนาอาจารย์ในสาย								
เดียวกันและต่างสาย								
วิชา	๖	๙.๐๙	๓	๑๖.๖๓	๒	๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
ประชุมอาจารย์ผู้สอน								
ทุกเดือน	๔	๖.๐๖	๒	๑๑.๑๑	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐
ประชุมระหว่างผู้สอน								
ในระดับชั้นเดียวกัน								
เพื่อแก้ไขปัญหา	๖	๙.๐๙	๑	๕.๕๖	๔	๑๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๕ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วจะเห็นว่า ในโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่ติดตามการทำงานของครู โดยให้ครูผู้สอนทุกคน เสนอบันทึกการสนทนาประจำสัปดาห์ล่วงหน้า คุณภาพระดับโรงเรียนแล้วจะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับมีวิธีการติดตามการทำงานของครู คือให้ครูผู้สอนทุกคน เสนอบันทึกการสนทนาประจำสัปดาห์ล่วงหน้า และนอกจากนี้ในโรงเรียนระดับพอใช้ยังมีวิธีการติดตามโดยจัดสัมมนาอาจารย์ในสายเดียวกันและต่างสายวิชา หรือประชุมอาจารย์ผู้สอนทุกเดือน และประชุมระหว่างผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหา เป็นจำนวนน้อยที่สุด

มีจำนวนน้อย ที่โรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ จะเรียกประชุมอาจารย์ผู้สอนทุกเดือน เพื่อติดตามผลการทำงานของครู

ในด้านหลักสูตรประมวลการสอน หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีความเห็นและเกณฑ์การใช้แตกต่างกันออกไป ดังปรากฏในตารางที่ ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙ และ ๒๐

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับ
หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน

หลักสูตรที่ใช้	ครูในโรงเรียน							
	รวม		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีเนื้อหาวิชามาก เกินที่ จะจัดกิจกรรมให้ เหมาะ								
สมได้	๒๐	๓๐.๓๐	๔	๒๒.๒๒	๑๓	๓๒.๕๐	๓	๓๓.๕๖
หลักสูตรแต่ละชั้น								
เนื้อหาซ้ำกัน	๕๐	๖๐.๖๑	๑๒	๖๖.๖๗	๒๓	๕๗.๕๐	๕	๖๒.๕๐
หลักสูตรและคะแนน								
ไม่สมดุลกัน	๑๔	๒๑.๒๑	๕	๒๗.๗๘	๖	๑๕.๐๐	๓	๓๓.๕๐
หลักสูตรและเวลาไม่								
สมดุลกัน	๓๕	๕๓.๐๓	๗	๓๘.๘๘	๒๔	๖๐.๐๐	๔	๕๐.๐๐
ไม่มีปัญหา	๕	๗.๕๘	๓	๓๓.๕๐	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๑๐ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน จำนวนรองลงมา เห็นว่าหลักสูตรและ เวลาที่สอนไม่สมดุลกัน มีครู เป็นจำนวนน้อยที่ตอบว่าไม่มีปัญหา

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ จะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและระดับพอใช้จำนวนมากที่สุดที่เห็นว่าหลักสูตรแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน แต่ครูในโรงเรียนระดับปานกลางจำนวนมากที่สุด เห็นว่าหลักสูตรและ เวลาที่ใช้สอนไม่สมดุลกัน และมีครูในโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับจำนวนน้อยที่สุดที่มีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่มีปัญหา

ตารางที่ ๑๑ วิธีแก้ปัญหาของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เมื่อสอน
ไม่ทันหลักสูตร

กิจกรรมที่ครูทำ	ครูในโรงเรียน							
	รวม		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คัด เร็งนั้นทิ้งและไม่นำมา ออกข้อสอบ	๑	๑.๕๒	๐	๐	๑	๒.๕๐	๐	๐
อธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆจนจบ หลักสูตร	๔๒	๖๓.๖๔	๑๓	๓๒.๒๒	๒๕	๖๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐
ให้นักเรียนไปอ่านเป็นการ บ้านและทำความเข้าใจเอง	๑๓	๑๙.๓๐	๑	๕.๕๖	๘	๒๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
ให้นักเรียนมาสอนนอกเวลา	๒๕	๓๗.๘๘	๓	๑๖.๖๗	๑๘	๔๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐
ให้นักเรียนไปค้นคว้า แล้วมารายงาน	๔	๖.๐๖	๒	๑๑.๑๑	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๑๑ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่าวิธีแก้ไขปัญหามือสอนไม่ทันหลักสูตรของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ อธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆจนจบหลักสูตร รองลงมาคือนักเรียนมาสอนนอกเวลา มีจำนวนน้อยมากที่แก้ปัญหาโดยคัดเรื่องที่สอนไม่ทันทิ้งและไม่นำมาออกข้อสอบ ซึ่งโรงเรียนราษฎร์ระดับดี และระดับพอใช้ไม่ได้ใช้วิธีนี้เป็นวิธีแก้ปัญหาการสอนไม่ทันตามหลักสูตรเลย

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าวิธีสุดท้ายที่ครูจะทำคือคัด เร็งนั้นทิ้งแล้วไม่นำมา
ออกข้อสอบ

ตารางที่ ๑๒ ประมาณการสอนที่ใช้ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

ประมาณการสอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เป็นของกระทรวง								
ศึกษาธิการ	๖๑	๙๒.๕๒	๑๓	๙๒.๒๒	๕๐	๑๐๐.๐๐	๘	๑๐๐.๐๐
โรงเรียนจัดทำเอง	๕	๙.๕๘	๒	๑๑.๑๑	๓	๙.๕๐	๐	๐
ครูผู้สอนทำขึ้นเอง	๙	๑๐.๖๑	๒	๑๑.๑๑	๕	๑๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐
เป็นของสหพันธ์								
โรงเรียนราษฎร์	๕	๙.๕๘	๑	๑.๕๒	๕	๑๐.๐๐	๐	๐

จากตารางที่ ๑๒ จะเห็นว่าประมาณการสอนที่โรงเรียนราษฎร์ใช้ส่วนมากเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาคือครูผู้สอนทำขึ้นเอง ถัดมาคือโรงเรียนจัดทำเองและเป็นของสหพันธ์โรงเรียนราษฎร์

พิจารณาแล้วจะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ระดับดี ใช้ประมาณการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๒๒ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลางและพอใช้ ใช้ประมาณการสอนของกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด

ตารางที่ ๑๓ การ เลือกแบบ เรียบและหนังสืออ่านประกอบวิชาหน้าที่พลเมือง
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

การ เลือกแบบ เรียบและหนังสือ อ่านประกอบ	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูมีสิทธิเลือกเอง	๒๑	๓๓.๘๕	๖	๓๓.๓๓	๑๓	๓๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ กำหนด	๒๓	๓๘.๘๕	๑๐	๕๕.๕๖	๕	๒๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐
หัวหน้าสายเป็นผู้ กำหนด	๕	๘.๕๘	๒	๑๑.๑๑	๑	๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ครูในสายวิชาหน้าที่ พลเมืองร่วมกัน ศึกษานี้ เทศก์ เป็นผู้ กำหนด	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
เลือกตามที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนดให้ไว้	๔๓.๘๘	๑๐	๕๕.๕๖	๑๗	๔๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐	
เจ้าของโรงเรียนเป็นผู้ กำหนด	๒	๓.๐๓	๑	๕.๕๖	๐	๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๑๓ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าในโรงเรียนราษฎร์
ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ เลือกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบวิชาหน้าที่พลเมืองตามที่กระทรวง
ศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ จำนวนรองลงมาคือ อาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน เป็นผู้กำหนด นอก
จากนี้ เจ้าของโรงเรียนยังมีบทบาทในการเลือกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบด้วย มีจำนวน
น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ และจะเห็นว่าในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ศึกษานิเทศก์
ไม่ได้เป็นผู้เลือกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบเลย

ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแบบเรียนวิชา
หน้าที่พลเมืองต่างกันออกไป ดังปรากฏในตารางที่ ๑๔

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแบบเรียนวิชาหน้า-ที่พลเมือง
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

เกณฑ์ในการพิจารณา เลือกแบบเรียน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นหนังสือแบบเรียนของ								
กระทรวงศึกษาธิการ	๕๐	๗๕.๗๖	๑๗	๕๔.๕๔	๒๗	๖๗.๕๐	๖	๗๕.๐๐
เป็นหนังสือที่ได้รับอนุญาต ให้ใช้ในโรงเรียน	๓๘	๕๗.๕๘	๑๐	๕๕.๕๖	๒๐	๕๐.๐๐	๘	๑๐๐.๐๐
เป็นหนังสือที่แต่งโดยผู้เชี่ยวชาญ ทางนี้โดยเฉพาะ	๒๔	๓๖.๓๖	๑๐	๕๕.๕๖	๑๒	๓๐.๐๐	๒	๒๕.๐๐

จากตารางที่ ๑๔ จะเห็นว่า ใน รร.ราษฎร์ระดับดีและระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดที่ใช้หนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ระดับพอใช้ทั้งหมดใช้หนังสือแบบเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน

ส่วนความเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนในการสอน ผู้วิจัยมิได้แสดงในรูปตาราง เนื่องจากในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้หนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีบางโรงเรียนที่เปลี่ยนใช้ชุดอื่นบ้าง กล่าวคือครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าใช้แบบเรียนชุดเดิมซ้ำกันทุกปี จำนวนรองลงมาเห็นว่าโรงเรียนเปลี่ยนใช้ชุดอื่นบ้าง มีจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่าโรงเรียนเปลี่ยนแบบเรียนทุกปี

มีในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลางที่เห็นว่าโรงเรียนเปลี่ยนแบบเรียนทุกปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๒

นอกจากนี้ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้หนังสือแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบของนักเรียน ปรากฏว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ๑-๒ เล่ม

ครูจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่านักเรียนใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบประมาณ ๓ - ๔ เล่ม

มีครูในโรงเรียนระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ ที่เห็นว่านักเรียนใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบประมาณ ๑ - ๒ เล่ม และครูในโรงเรียนระดับพอใช้ เป็นจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ ที่เห็นว่านักเรียนใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบประมาณ ๓ - ๔ เล่ม

ตอนที่ ๓ การดำเนินการเรียนการสอน

การเตรียมการสอนของครูได้มีการจัดเตรียมต่างกัน ดังปรากฏในตาราง

ที่ ๑๕

ตารางที่ ๑๕ การเตรียมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนราษฎร์ ระดับต่าง ๆ

การเตรียมการเรียนการสอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน						
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ดำเนินการเรียนการสอนไป									
ตามแบบเรียนที่ทางโรงเรียน									
กำหนดให้	๑๖	๒๔.๒๔	๖	๓๓.๓๓	๓	๑๓.๕๐	๓	๓๓.๕๐	
รับงานและคำแนะนำจากครูที่									
สอนอยู่ก่อนมาดำเนินการสอน	๖	๘.๐๘	๑	๕.๕๖	๓	๑๓.๕๐	๒	๒๕.๐๐	
ศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนเพื่อ									
เตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและ									
ระยะยาว	๔๓	๓๑.๒๑	๑๕	๘๓.๓๓	๒๓	๖๓.๕๐	๕	๖๒.๕๐	
ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ	๔๐	๖๐.๖๐	๑๕	๘๓.๓๓	๒๑	๕๐.๕๐	๔	๕๐.๐๐	

จากตารางที่ ๑๕ จะเห็นว่าหลังจากได้รับมอบหมายให้ทำงานแล้ว ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีการเตรียมการสอนต่าง ๆ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๑.๒๑ ศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว รองลงมาร้อยละ ๖๐.๖๐ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ที่รับงานและคำแนะนำจากครูที่สอนอยู่มาดำเนินการสอนโดยไม่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๘

ดูตามระดับโรงเรียนแล้วจะเห็นว่า มีครูในโรงเรียนราษฎร์ทั้งสามระดับ จำนวนน้อยที่สุดที่รับงานและคำแนะนำจากครูที่สอนอยู่ก่อนมาดำเนินการสอนโดยไม่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม

การดำเนินการสอนของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนต่างกัน ปรากฏในตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

การเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วม	รวม		ครูโรงเรียน					
			ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้มีส่วนร่วมทุกครั้ง	๑๕	๒๒.๗๓	๖	๓๓.๓๓	๗	๑๗.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ให้มีส่วนร่วมบ่อย ๆ แต่ไม่ทุกครั้ง	๒๑	๓๑.๘๒	๔	๒๒.๒๒	๑๑	๒๗.๕๐	๖	๗๕.๐๐
ให้มีส่วนร่วมด้วยเป็นบางครั้ง	๓๕	๕๓.๐๓	๘	๕๐.๐๐	๒๔	๖๐.๐๐	๒	๒๕.๐๐

จากตารางที่ ๑๖ จะเห็นว่าครูจำนวนมากที่สุด ร้อยละ ๕๓.๐๓ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง จำนวนรองลงมาร้อยละ ๓๑.๘๒ เปิดโอกาสให้รวมบ่อย ๆ แต่ไม่ทุกครั้ง

ในด้านวิธีสอนและการสอนของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีวิธีการไม่เหมือนกัน ดังปรากฏในตารางที่ ๑๗, ๑๘, ๑๙ และ ๒๐

ตารางที่ ๑๗ การใช้หนังสือแบบเรียนของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

การใช้หนังสือ แบบเรียน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
อธิบายตามบทเรียนแล้วให้								
นักเรียนจด	๕	๗.๕๘	๐	๐	๓	๗.๕๐	๒	๒๕.๐๐
อธิบายตามบทเรียนและ ขยายความเพิ่มเติม	๒๔	๓๖.๓๖	๗	๓๘.๘๘	๑๑	๒๗.๕๐	๖	๗๕.๐๐
นักเรียนมีหนังสือแบบเรียน ทุกคนแต่ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม	๓๒	๔๘.๔๘	๑๒	๖๖.๖๗	๑๘	๔๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
ครูอธิบายในแบบเรียนบาง เรื่องและให้นักเรียนค้นคว้า								
อภิปรายและรายงานเฉพาะ เรื่องที่นักเรียนสนใจ	๒๔	๓๖.๓๖	๖	๓๓.๓๓	๑๖	๕๐.๐๐	๒	๗๕.๐๐

จากตารางที่ ๑๗ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ักเรียนมีหนังสือแบบเรียนทุกคน แต่ต้อง
 ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากบทเรียนในหนังสือ จำนวนรองลงมาคือ
 นักเรียนที่มีหนังสือแบบเรียนทุกคน ครูอธิบายบทเรียนในหนังสือตามลำดับและขยายความ
 เพิ่มเติมบ้าง และทำรายงานเฉพาะเรื่องที่นักเรียนสนใจ

ครูจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้หนังสือแบบเรียนโดยอธิบายตามบทเรียนแล้วให้นักเรียน

จดตาม

ตารางที่ ๑๘ ค่าเฉลี่ยนำหนักคำตอบของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ
เกี่ยวกับวิธีสอนที่ใช้ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

วิธีสอน	โรงเรียน								
	ระดับคี่			ระดับปานกลาง			ระดับพหุ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
แบบบรรยาย	๔.๐๖	๒.๕๐	บ่อยครั้ง	๔.๓๐	๐.๘๑	บ่อยครั้ง	๔.๓๘	๐.๘๘	บ่อยครั้ง
แบบอภิปราย	๒.๕๓	๐.๖๐	น้อยครั้ง	๒.๖๘	๐.๘๘	บางครั้ง	๑.๓๘	๒.๕๐	ไม่เคย
เล่นละคร	๑.๕๓	๐.๖๓	ไม่เคยเลย	๑.๐๐	๑.๔๔	ไม่เคยเลย	๑.๖๓	๐.๘๕	น้อยครั้ง
นักเรียนออกมารายงาน หน้าชั้น	๒.๖๕	๐.๘๖	บางครั้ง	๒.๘๖	๐.๙๕	บางครั้ง	๒.๓๘	๑.๑๐	น้อยครั้ง
แบบสืบสอบ	๑.๕๖	๑.๑๓	ไม่เคยเลย	๔.๐๐	๐.๘๓	บ่อยครั้ง	๒.๑๔	๐.๓๖	บ่อยครั้ง
บอกให้จด	๒.๘๕	๑.๐๘	บางครั้ง	๒.๐๖	๑.๐๙	น้อยครั้ง	๓.๒๕	๐.๘๙	บางครั้ง
ศึกษานอกสถานที่	๒.๐๐	๑.๐๔	น้อยครั้ง	๒.๐๘	๑.๐๒	น้อยครั้ง	๑.๙๕	๐.๘๙	ไม่เคย
สอนเป็นทีม	๑.๓๖	๐.๖๐	ไม่เคยเลย	๑.๘๒	๐.๘๐	น้อยครั้ง	๒.๒๕	๑.๐๘	น้อยครั้ง
แบบแก้ปัญหา	๒.๔๖	๑.๐๑	น้อยครั้ง	๒.๒๔	๑.๐๒	น้อยครั้ง	๒.๒๕	๑.๐๘	น้อยครั้ง
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	๑.๙๑	๐.๘๑	น้อยครั้ง	๑.๔๒	๐.๖๑	ไม่เคยเลย	๑.๕๐	๐.๐๕	ไม่เคย

จากตารางที่ ๑๘ จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่างๆ มีความเห็นตรงกันในค่านการใช้วิธีสอนแบบบรรยายซึ่งใช้ในระดับบ่อยครั้ง และวิธีสอนแบบแก้ปัญหา อยู่ในระดับน้อยครั้ง

ส่วนวิธีสอนที่แตกต่างกัน ได้แก่ วิธีสอนแบบเล่นละคร ซึ่งครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับคี่และระดับปานกลางไม่เคยนำมาใช้เลย แต่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับพหุนำมาใช้บ้าง อยู่ในระดับน้อยครั้ง

การให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับดี และระดับปานกลาง นำมาใช้ ในระดับบางครั้ง ในโรงเรียนระดับพอใช้ นำมาใช้ในระดับน้อยครั้ง วิธีสอนแบบบอกให้เจตนั้น ในโรงเรียนระดับดีและระดับพอใช้ นำมาใช้อยู่ในระดับบางครั้งในโรงเรียนระดับปานกลาง นำมาใช้ในระดับน้อยครั้ง

การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ในโรงเรียนระดับดีและระดับปานกลาง นำวิธีนี้มาใช้ในระดับน้อยครั้ง ส่วนในโรงเรียนระดับพอใช้ไม่เคยใช้เลย

วิธีสอนเป็นทีม ในโรงเรียนราษฎร์ระดับดี ไม่เคยนำมาใช้เลย ส่วนในโรงเรียนระดับปานกลางและระดับพอใช้ นำมาใช้บ้างในระดับน้อยครั้ง

การเชิญวิทยากรมาบรรยายในโรงเรียนนั้น ในโรงเรียนระดับดีใช้ในระดับน้อยครั้ง ส่วนในโรงเรียนระดับปานกลางและระดับพอใช้ ไม่เคยใช้เลย

ส่วนวิธีสอนแบบอภิปรายและแบบสืบสอบ (Inquiry Method) นั้น ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดดังนี้ วิธีสอนแบบอภิปรายในโรงเรียนราษฎร์ระดับดี นำมาใช้ในระดับน้อยครั้ง ในโรงเรียนระดับปานกลางใช้ในระดับบางครั้ง และในโรงเรียนระดับพอใช้ไม่เคยใช้เลย ส่วนการสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method) ในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีไม่เคยนำมาใช้เลย ในโรงเรียนระดับปานกลาง นำมาใช้ในระดับน้อยครั้ง และในโรงเรียนระดับพอใช้นำมาใช้ในระดับน้อยครั้ง

เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ได้ติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ปัจจุบันแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ ๑๘

ตารางที่ ๑๕ ค่าเฉลี่ยค่าคอมของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับ
การติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้ เพื่อนำมาประ
กอบการสอนจากแหล่งต่าง ๆ

การติดตามความ เคลื่อนไหวประจำวัน	โรงเรียน								
	ระดับดี			ระดับปานกลาง			ระดับพอใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
วิทยุหรือโทรทัศน์	๓.๐๐	๑.๔๕	บางครั้ง	๔.๒๑	๐.๘๐	บ่อยครั้ง	๔.๑๓	๑.๒๕	บ่อยครั้ง
ตำราต่าง ๆ	๓.๖๗	๐.๖๕	บ่อยครั้ง	๔.๐๐	๐.๖๕	บ่อยครั้ง	๔.๐๐	๐.๘๔	บ่อยครั้ง
หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ	๓.๘๕	๐.๕๖	บ่อยครั้ง	๔.๒๐	๐.๖๘	บ่อยครั้ง	๔.๓๘	๐.๖๗	บ่อยครั้ง
นิตยสารต่าง ๆ	๓.๒๒	๐.๘๔	บางครั้ง	๒.๘๓	๒.๖๑	น้อยครั้ง	๓.๓๘	๐.๕๘	บางครั้ง
บทความต่าง ๆ	๓.๓๕	๐.๕๒	บางครั้ง	๓.๐๕	๐.๕๐	บางครั้ง	๓.๖๓	๐.๘๘	บ่อยครั้ง
วารสารทางการศึกษา	๓.๒๕	๑.๖๘	บางครั้ง	๓.๒๘	๓.๐๑	บางครั้ง	๒.๗๕	๑.๓๐	บางครั้ง
หนังสืออ้างอิงสารคดี	๒.๘๘	๑.๒๓	บางครั้ง	๓.๑๘	๐.๕๓	บางครั้ง	๒.๕๗	๐.๗๓	น้อยครั้ง
หนังสือแบบ เรียบ									
วิชาหน้าที่พลเมือง	๔.๘๗	๐.๗๘	บ่อยครั้ง	๓.๗๗	๑.๕๔	บ่อยครั้ง	๔.๗๕	๐.๔๔	บ่อยครั้ง
คู่มือครู	๓.๑๕	๑.๕๕	บางครั้ง	๓.๓๑	๐.๕๖	บางครั้ง	๓.๒๕	๑.๑๕	บางครั้ง
เอกสารจากหน่วย									
ราชการสถานทูต	๒.๘๗	๑.๒๕	น้อยครั้ง	๒.๕๗	๑.๐๒	น้อยครั้ง	๓.๑๓	๑.๖๕	บางครั้ง
ศึกษาคณะสมาคมหรือ									
องค์กรที่เกี่ยวข้อง	๑.๘๓	๐.๕๖	น้อยครั้ง	๒.๐๖	๑.๐๒	น้อยครั้ง	๑.๗๕	๐.๕๗	น้อยครั้ง
ไปสถาบัน เดิม เพื่อหา									
ความรู้ใหม่ ๆ ที่									
เปลี่ยนแปลงไป	๒.๘๓	๑.๒๕	น้อยครั้ง	๒.๑๖	๐.๓๗	น้อยครั้ง	๑.๘๘	๑.๐๕	น้อยครั้ง

จากตารางที่ ๑๕ จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว อาจารย์ในโรงเรียนราษฎร์ทั้ง ๓ ระดับ มีความเห็น เป็นแนวเดียวกัน กล่าวคือ ครูติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้ เพื่อนำมาประกอบการสอนจากตำราต่าง ๆ และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ บ่อยครั้ง ติดตามวารสารทางการศึกษา และคู่มือครูในระดับบางครั้ง ศึกษาตามสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง และไปสถาบัน เติม เพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับน้อยครั้ง

ส่วนการติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีแนวโน้ม เป็นแนวเดียวกัน กล่าวคือ การติดตามทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ครูในโรงเรียนระดับดีติดตาม เป็นบางครั้ง แต่ครูในโรงเรียนระดับปานกลางและระดับพอใช้ติดตามความเคลื่อนไหวในด้านนี้ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง นิตยสารต่าง ๆ ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและระดับพอใช้ติดตาม เป็นบางครั้ง ระดับปานกลางติดตามบ่อยครั้ง ระดับพอใช้ติดตามในระดับบ่อยครั้ง หนังสืออ้างอิงสารคดีในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและระดับปานกลางติดตาม เป็นบางครั้ง ระดับพอใช้บ่อยครั้ง หนังสือแบบเรียนครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับดี และระดับปานกลาง ติดตามบ่อยครั้ง ในโรงเรียนราษฎร์ระดับพอใช้ทุกครั้ง และ เจกสารจากหน่วยราชการ สถานทูต ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและระดับปานกลางติดตามบ่อยครั้ง ระดับพอใช้ติดตาม เป็นบางครั้ง

เมื่อพิจารณาแล้วจะ เห็นว่าครูมีความสนใจที่จะติดตามความเคลื่อนไหวประจำวัน หรือความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอน เป็นบางครั้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๐ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ
เกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

กิจกรรม	โรงเรียน					
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
แนะนำให้นักเรียน						
ติดตามเหตุการณ์						
ความเคลื่อนไหวประจำ						
วันจากหนังสือพิมพ์						
วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ	๔.๐๐	๐.๕๔ บ่อยครั้ง	๔.๐๘	๐.๕๒ บ่อยครั้ง	๔.๓๘	๑.๓๒ บ่อยครั้ง
เปิดโอกาสให้นักเรียน						
แสดงความคิดเห็นและ						
ความสามารถต่าง ๆ						
เช่น อภิปราย โต้ว่าที่						
ฯลฯ	๓.๓๓	๐.๕๕ บางครั้ง	๓.๓๒	๐.๕๕ บางครั้ง	๓.๖๓	๐.๖๕ บ่อยครั้ง
แนะนำให้นักเรียน						
ไปค้นคว้าเพิ่มเติม						
จากห้องสมุด ห้อง						
สังคมศึกษาใน						
โรงเรียน	๓.๕๐	๐.๘๗ บางครั้ง	๓.๖๕	๐.๕๒ บางครั้ง	๓.๓๘	๐.๘๖ บางครั้ง

จากตารางที่ ๒๐ จะเห็นว่ากิจกรรมที่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ปฏิบัติขณะทำการสอน คือแนะนำให้นักเรียนติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในระดับบ่อยครั้ง และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น แนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด ห้องสังคมศึกษาของโรงเรียนในระดับบางครั้ง

ตารางที่ ๒๑ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักค่าตอบของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ
เกี่ยวกับลักษณะการบ้านที่ครูให้นักเรียนทำ

ลักษณะของการบ้าน	โรงเรียน								
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
เหมือนกันหมดทั้งชั้น	๔.๒๕	๐.๔๘	มาก	๔.๑๒	๑.๑๑	มาก	๔.๒๕	๐.๔๓	มาก
แบ่งกันทำ เป็นหมู่	๓.๐๗	๐.๔๔	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๗๓	ปานกลาง	๒.๓๔	๐.๔๖	น้อย
เป็นรายบุคคลตาม									
ความสนใจ และ									
ความสามารถ	๒.๒๘	๑.๑๖	น้อย	๒.๒๒	๑.๓๐	น้อย	๑.๗๕	๐.๕๗	น้อย

จากตารางที่ ๒๑ จะเห็นว่าลักษณะการบ้านที่ครูให้นักเรียนทำ เป็นแนวเดียวกัน หมดทั้งโรงเรียนราษฎร์ทั้ง ๓ ระดับ กล่าวคือ ให้การบ้านเหมือนกันหมดทั้งชั้น เป็นส่วนมาก และให้เป็นรายบุคคลตามความสนใจและความสามารถเป็นส่วนน้อย

นอกจากนี้ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกันในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ กิจกรรมและการวัดผลดังปรากฏในตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๒๒ สิ่งอำนวยความสะดวกในการ เรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองใน
โรงเรียน

สิ่งอำนวยความสะดวก	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุด	๒๒	๕๓.๕๔	๑๗	๕๘.๕๔	๓๗	๕๒.๕๐	๘	๑๐๐.๐๐
ห้องกิจกรรมเพื่อ เสริม								
สร้างการ เป็นพลเมืองดี	๑๓	๑๕.๗๐	๒	๑๑.๑๑	๕	๒๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
มุมหนังสือ	๑๘	๒๗.๒๗	๖	๓๓.๓๓	๑๐	๒๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
ป้ายนิเทศ	๒	๓.๐๓	๑	๐	๐	๐	๒	๒๕.๐๐

จากตารางที่ ๒๒ จะเห็นว่าสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน
มากที่สุดคือ ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๔ จำนวนรองลงมาคือ การจัดให้มีมุมหนังสือ
สิ่งที่มีน้อยที่สุดในโรงเรียนราชภัฏระดับต่าง ๆ คือป้ายนิเทศ คิดเป็นร้อยละ

๓.๐๓

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ ปรากฏว่าในโรงเรียนราชภัฏระดับดี และระดับ
ปานกลางไม่มีการจัดป้ายนิเทศในโรงเรียนเลย แต่ในโรงเรียนระดับพอใช้มี แต่เป็นจำนวน
น้อย

ตารางที่ ๒๓ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ
เกี่ยวกับความต้องการศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ความช่วยเหลือใน
เรื่องการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองด้านต่าง ๆ

ความช่วยเหลือที่ ต้องการจากศึกษา นิเทศก์	ความต้องการของครูในโรงเรียน								
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
แนะนำวิธีการจัดการ เรียนการสอน	๓.๕๔	๑.๐๘	ปานกลาง	๓.๓๕	๑.๐๑	ปานกลาง	๓.๒๕	๑.๐๒	ปานกลาง
แนะนำวิธีการสอน ใหม่ ๆ	๓.๓๗	๑.๖๐	ปานกลาง	๓.๒๐	๒.๐๘	ปานกลาง	๓.๖๓	๑.๒๒	มาก
วิธีการวัดผลและ ประเมินผล	๒.๖๕	๑.๔๕	ปานกลาง	๓.๖๐	๐.๘๔	มาก	๒.๘๓	๑.๓๕	ปานกลาง
ทำการสอนในบาง ครั้ง	๒.๒๗	๐.๙๕	น้อย	๒.๙๕	๑.๒๘	ปานกลาง	๑.๙๗	๐.๕๓	น้อย
ประสานงานระหว่าง ครูผู้สอนกับ เจ้าของ โรงเรียนหรือครูใหญ่	๓.๐๘	๑.๑๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๑.๒๗	ปานกลาง	๒.๙๕	๑.๙๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๒๓ จะเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วครูในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่มีความ
เห็นเป็นแนวเดียวกันว่าต้องการให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในด้านแนะนำวิธีการจัดการเรียนการ
สอนและช่วยประสานงานระหว่างครูผู้สอนกับเจ้าของโรงเรียนหรือครูใหญ่ แต่อยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนความต้องการที่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีแนวโน้มไปในทางเดียว
กันได้แก่ ความต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำวิธีการสอนใหม่ ๆ วิธีการวัดผลและประเมินผล
และทำการสอนในบางครั้ง

ตารางที่ ๒๔ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับ
อุปกรณ์การสอนที่ใช้ในชั่วโมง

อุปกรณ์การสอนที่ใช้	โรงเรียน								
	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
รูปภาพ ภาพนิ่ง ของจริง ของตัว อย่าง	๒.๕๓	๐.๘๕	บางครั้ง	๒.๕๑	๐.๕๗	บางครั้ง	๒.๓๘	๐.๗๐	น้อยครั้ง
พิมพ์ เรื่องสำคัญแจก	๒.๘๓	๑.๑๗	บางครั้ง	๒.๗๑	๐.๗๑	บางครั้ง	๒.๑๓	๐.๗๘	น้อยครั้ง
เป็นครั้งคราว	๑.๗๗	๐.๘๐	น้อยครั้ง	๑.๕๑	๐.๕๕	น้อยครั้ง	๑.๘๖	๐.๘๓	น้อยครั้ง
ฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์	๑.๖๕	๐.๓๗	น้อยครั้ง	๑.๕๔	๐.๖๕	ไม่เคย	๑.๒๕	๐.๕๔	ไม่เคย
เครื่องบันทึกแผ่น เสียง	๑.๕๖	๐.๗๔	ไม่เคย	๑.๖๔	๐.๕๘	น้อยครั้ง	๑.๖๓	๐.๘๖	น้อยครั้ง
เครื่องฉายข้ามศีรษะ (Over- head Projector)	๑.๐๐	๐.๐๐	ไม่เคย	๑.๐๖	๐.๖๕	ไม่เคย	๑.๒๕	๐.๕๕	ไม่เคย
หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์	๓.๐๖	๑.๒๒	บางครั้ง	๓.๓๗	๑.๕๖	บางครั้ง	๓.๘๖	๐.๖๔	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ ๒๔ จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์
ทั้งสามระดับตรงกันคือการใช้อุปกรณ์การสอน เช่น พิมพ์เรื่องสำคัญแจก เป็นครั้งคราว แต่อยู่ในระดับ
น้อยครั้ง ส่วนเครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead Projector) ไม่เคยนำมาใช้เลย
ส่วนความเห็นที่แตกต่างกันได้แก่ การใช้รูปภาพ ภาพนิ่ง ของจริง ของตัวอย่าง

หนังสือพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีและระดับปานกลางนำมาใช้อยู่ในระดับ
น้อยครั้ง แต่การใช้หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์อยู่ในระดับบ่อยครั้ง

การฉายภาพยนตร์และฉายภาพนิ่งในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีนำมาใช้น้อยครั้ง
แต่ในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลางและพอใช้ไม่เคยนำมาใช้ประกอบการสอนเลย

นอกจากนี้ เครื่องบันทึกแผ่นเสียงในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีไม่เคยนำมาใช้เลย
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลางและระดับพอใช้นำมาใช้แต่น้อยครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๕ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน

กิจกรรมที่ช่วยให้ครูมี สมรรถภาพในการสอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็น ครั้งคราว	๑๘	๒๘.๓๘	๖	๓๓.๓๓	๘	๒๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐
ขอความช่วยเหลือจากศึกษา นิเทศก์	๓	๑๐.๖๑	๑	๕.๕๖	๕	๑๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐
จัดห้องสมุดหนังสือทางวิชาการ ให้แก่ครูโดยเฉพาะ	๓๒	๔๘.๔๘	๑๑	๖๑.๑๑	๑๓	๔๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐
จัดบริการค่าน้ำสุกอุปกรณ์	๓๓	๕๖.๐๖	๑๐	๑๕.๑๕	๒๔	๖๐.๐๐	๓	๓.๗๕
ส่งครูเข้าอบรมเป็นครั้งคราว	๓๖	๕๔.๕๕	๑๐	๑๕.๑๕	๒๓	๕๓.๕๐	๓	๓.๗๕
ให้ไปสังเกตการสอนในโรง เรียนอื่น	๔	๖.๐๖	๑	๕.๕๖	๒	๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
ให้สังเกตการสอนของครู ในโรงเรียนที่สอนได้ดี	๑๘	๒๘.๓๘	๕	๒๓.๓๓	๑๑	๒๗.๕๐	๓	๓๗.๕๐
ประชุมอภิปรายแก้ปัญหา ทางวิชาการ	๒๔	๓๖.๓๖	๘	๕๐.๐๐	๑๒	๓๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
สาธิตการสอนใหญ่	๘	๑๒.๑๒	๕	๒๓.๓๓	๑	๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อ นอกเวลา	๓๒	๔๘.๔๘	๑๓	๓๒.๒๒	๑๓	๔๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ไม่มีเลย	๒	๓.๐๓	๐	๐	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๒๕ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมจะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอนจำนวนสูงสุด ร้อยละ ๕๖.๐๖ จัดบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวนรองลงมา ร้อยละ ๕๔.๕๕ ส่งครูเข้าอบรมเป็นครั้งคราว มีโรงเรียนราษฎร์เป็นจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ ที่ไม่ได้จัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ จะเห็นว่าในโรงเรียนราษฎร์ระดับที่ ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาค้นคว้านอกเวลาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ ๗๒.๒๒ และโรงเรียนระดับปานกลาง จัดบริการด้านวัสดุอุปกรณ์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ส่วนโรงเรียนระดับพอใช้ เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว จำนวนมากที่สุดหรือร้อยละ ๕๐.๐๐

ตารางที่ ๒๖ ความเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับระยะเวลาการนิเทศการสอนในโรงเรียนราษฎร์

ระยะเวลาการ นิเทศการสอน	รวมโรงเรียน		ครูในโรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับที่		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อย่างน้อยเดือนละครั้ง	๑๕	๒๒.๗๓	๓	๑๖.๖๗	๔	๒๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
อย่างน้อยเทอมละครั้ง	๔๘	๗๒.๗๓	๑๓	๗๒.๒๒	๒๐	๗๕.๐๐	๕	๖๒.๕๐
ปีละครั้ง	๗	๑๐.๖๗	๓	๑๖.๖๗	๓	๗๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๒๖ โดยส่วนรวมจะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ เห็นว่าควรมีการนิเทศการสอนในโรงเรียนอย่างน้อยเทอมละครั้ง รองลงมาเห็นว่าอย่างน้อยควรมีการนิเทศการสอนเดือนละครั้ง จำนวนน้อยที่สุด มีความเห็นว่าควรมีการนิเทศปีละครั้ง

การนิเทศการสอนจะมีส่วนช่วยให้การสอนของครูดำเนินไปด้วยดี รวมทั้งการจัดกิจกรรมในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนด้วย ดังปรากฏในตารางที่ ๒๗ และ ๒๘

ตารางที่ ๒๗ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเคยจัดให้นักเรียน

กิจกรรม การเรียนการสอน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไปหาความรู้จากสถานที่ ต่าง ๆ เช่นทำเนียบนายก รัฐมนตรี, ตึกรัฐสภา	๒๑	๓๑.๘๒	๕	๒๗.๒๗	๑๓	๓๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
ไปชมภาพยนตร์หรือภาพนิ่ง ที่ช่วยส่งเสริมการเป็นพล เมืองดี	๑๔	๒๑.๒๑	๓	๑๖.๖๗	๔	๒๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ไปฟังปาฐกถา โศภาที่อภิปราย๒๐ รวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพ บุคคลสำคัญ	๕๐	๗๕.๗๖	๑๗	๘๔.๘๔	๒๗	๖๗.๕๐	๖	๗๕.๐๐
จัดรายการแสดงทางวิทยุและ โทรทัศน์	๓	๔.๕๕	๑	๕.๕๖	๑	๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐
จัดการแสดงสมมุติหรือเลียน แบบเหตุการณ์	๑๐	๑๕.๑๕	๑	๕.๕๖	๘	๒๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐
จัดนิทรรศการ แสดงหุ่นและ เวทีจำลอง	๔	๑๓.๖๔	๓	๑๖.๖๗	๔	๑๐.๐๐	๒	๒๕.๐๐
ไม่มีเลย	๑	๑.๕๒	๐	๐	๑	๒.๕๐	๐	๐

จากตารางที่ ๒๗ โดยส่วนรวมจะเห็นว่า ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ
กิจกรรมที่ครูเคยจัดให้นักเรียนส่วนใหญ่ครูรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญจำนวน
รองลงมานักเรียนไปหาความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น ทำเนียบรัฐบาล หรือตึกรัฐสภา

จำนวนน้อยที่สุดที่ครูไม่ได้จัดกิจกรรมใด ๆ เลย คุกตามระดับโรงเรียนแล้วจะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับ จำนวนมากที่สุดที่ครูรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ๆ มาประกอบการเรียนการสอน มีโรงเรียนระดับปานกลางจำนวนน้อยที่สุดที่ครูไม่ได้จัดกิจกรรมใด ๆ

ตารางที่ ๒๘ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน
วิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน

กิจกรรมเสริมหลักสูตร ในโรงเรียน	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานักเรียน	๒๑	๓๑.๘๒	๓	๓๘.๘๕	๑๓	๓๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐
ชุมนุมอภิปรายโต้วาที	๑๕	๒๒.๓๓	๑	๕.๕๖	๑๒	๓๐.๐๐	๒	๒๕.๐๐
กิจกรรมลูกเสือ อนุภาชาด	๓๓	๕๐.๐๐	๘	๔๔.๔๔	๒๔	๖๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐
ชุมนุมวัฒนธรรม	๓	๑๑.๖๑	๑	๕.๕๖	๒	๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐
ชุมนุมห้องสมุด	๑๘	๒๗.๒๗	๓	๑๖.๖๗	๑๒	๓๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
ชุมนุมหนังสือพิมพ์	๑๐	๑๕.๑๕	๓	๑๖.๖๗	๔	๑๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
ชุมนุมสังคมศึกษา	๒	๓.๐๓	๒	๑๑.๑๑	๐	๐	๐	๐
ไม่มีเลย	๔	๖.๐๖	๐	๐	๔	๑๐	๐	๐

จากตารางที่ ๒๘ จะเห็นว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมลูกเสือ อนุภาชาดเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จัดสถานักเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดน้อยที่สุดคือ ชุมนุมสังคมศึกษา จากตารางนี้จะเป็นว่าโรงเรียนให้ความสนใจในค่านกิจกรรมที่จะส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียนน้อย ซึ่งตารางนี้ก็บ่งชี้แล้วว่า มีโรงเรียนราษฎร์บางโรงเรียน ไม่มี กิจกรรมดังกล่าว

ตารางที่ ๒๘ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ปัญหาในการจัดกิจกรรม	รวม		ครูในโรงเรียน					
			ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่	๓	๔.๕๕	๐	๐	๓	๓.๕๐	๐	๐
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ	๑	๑.๕๒	๐	๐	๑	๒.๕๐	๐	๐
นักเรียนไม่สนใจในกิจกรรมที่จัด	๑๓	๑๘.๓๐	๑	๕.๕๖	๑๑	๒๓.๕๐	๑	๑๒.๕๐
เพิ่มภาระให้แก่ครูจนทำให้มีผลเสียถึงการสอน	๑๐	๑๕.๑๕	๓	๑๖.๖๗	๕	๑๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ขาดความร่วมมือจากชุมชนเจ้าของและผู้จัดการโรงเรียน	๑๑	๑๖.๖๗	๑	๕.๕๖	๗	๑๗.๕๐	๓	๓๗.๕๐
ไม่สนับสนุน	๔	๕.๖๖	๑๒	๖๖.๖๗	๒๒	๕๕.๐๐	๓	๓๗.๕๐

จากตารางที่ ๒๘ ปรากฏว่าโดยส่วนรวมปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๐๖ เห็นว่าเจ้าของและผู้จัดการโรงเรียนไม่สนับสนุน ปัญหารองลงไปคือนักเรียนไม่สนใจในกิจกรรมที่จัด และจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่าการจัดกิจกรรมไม่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ตามระดับโรงเรียนแล้วจะเห็นว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับ ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า เจ้าของและผู้จัดการโรงเรียนไม่สนับสนุน

นอกจากนี้โรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ มีวิธีการวัดผลการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ ๓๐

ตารางที่ ๓๐ วิธีการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ

วิธีการวัดผล	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
			ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขอทดสอบ(แบบปรนัย, อัดนัย)	๒๓	๕๕.๕๕	๑๘	๑๐๐.๐๐	๓๓	๙๒.๕๐	๘	๑๐๐.๐๐
การตอบปากเปล่า	๓๔	๕๑.๕๒	๖๐	๕๕.๕๖	๑๘	๔๕.๐๐	๖	๗๕.๐๐
นักเรียนทำบันทึกย่อ	๑๖	๒๔.๒๔	๘	๔๔.๔๔	๕	๑๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
นักเรียนเขียนรายงาน	๓๓	๕๖.๐๖	๑๐	๕๕.๕๖	๒๓	๕๗.๕๐	๔	๕๐.๐๐
นักเรียนอภิปราย	๒๐	๓๐.๓๐	๗	๓๕.๘๕	๑๑	๒๗.๕๐	๒	๒๕.๐๐
สังเกตเด็ก	๓๕	๕๓.๐๓	๑๑	๖๑.๑๑	๑๘	๔๕.๐๐	๖	๗๕.๐๐

จากตารางที่ ๓๐ จะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๕.๕๕ มีวิธีการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยขอทดสอบ (แบบปรนัย, อัดนัย) รองลงมาร้อยละ ๕๖.๐๖ ให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง จำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ ๒๔.๒๔ มีวิธีการวัดผลโดยให้นักเรียนทำบันทึกย่อ

ดูตามระดับโรงเรียนแล้ว จะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ระดับดี ปานกลางและพอใช้ ส่วนใหญ่วัดผลด้วยขอทดสอบ (แบบปรนัย, อัดนัย) มีในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลาง เป็นจำนวนน้อยที่สุดที่วัดผลด้วยการให้นักเรียนทำบันทึกย่อ

ขอทดสอบที่ใช้ในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ นั้นมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ ๓๑

ตารางที่ ๓๓ ข้อทดสอบที่โรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ใช้เพื่อการวัดผล

ข้อทดสอบที่ใช้เพื่อ การวัดผล	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อทดสอบที่ครูผู้สอน								
สร้างเอง	๖๓	๕๕.๕๕	๑๓	๕๔.๕๔	๓๘	๕๕.๐๐	๘	๑๐๐.๐๐
ข้อทดสอบที่หัวหน้าฝ่าย								
วิชา เป็นผู้สร้าง	๘	๑๒.๑๒	๓	๑๖.๖๗	๓	๓.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ข้อทดสอบปีก่อน ๆ	๒๒	๓๓.๓๓	๓	๓๘.๘๕	๑๒	๓๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
ข้อทดสอบจากโรงเรียน								
อื่น ๆ	๑๖	๒๔.๒๔	๔	๒๒.๒๒	๕	๒๒.๕๐	๓	๓๗.๕๐
ข้อทดสอบของสหพันธ์								
โรงเรียนราษฎร์	๓	๑๐.๖๑	๒	๑๑.๑๑	๔	๑๐.๐๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๓๓ เมื่อพิจารณาโดยรวม จะเห็นว่าข้อทดสอบที่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ใช้ในการวัดผลนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๕.๕๕ เป็นข้อทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง รองลงมาร้อยละ ๓๓.๓๓ เป็นข้อทดสอบของปีก่อน ๆ ที่เป็นข้อทดสอบของสหพันธ์โรงเรียนราษฎร์ จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ ๑๐.๖๑

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ จะเห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ทุกระดับ จำนวนมากที่สุดใช้ข้อทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง มีในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลาง จำนวนน้อยที่สุดที่ใช้ข้อทดสอบที่หัวหน้าฝ่ายวิชา เป็นผู้สร้าง คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐

นอกจากนี้ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังมีปัญหาในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมืองอีกด้วย ดังปรากฏในตารางที่ ๓๒

ตารางที่ ๗๒ ปัญหาของครูโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ในการวัดผลวิชาหน้าที่
พล เมือง

ปัญหาในการวัดผล	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้	๑๘	๒๗.๒๗	๒	๑๑.๑๑	๑๐	๒๕.๐๐	๖	๗๕.๐๐
มีประสบการณ์ในเรื่องการวัดผลน้อย	๑๘	๒๗.๒๗	๓	๑๖.๖๗	๑๒	๓๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการใช้แบบทดสอบแบบใหม่ ๆ	๑๕	๒๒.๗๓	๕	๒๗.๗๘	๕	๑๒.๕๐	๕	๖๒.๕๐
ขาดอุปกรณ์ที่จะสร้างแบบทดสอบ	๒๐	๓๐.๓๐	๒	๑๑.๑๑	๑๔	๓๕.๐๐	๔	๕๐.๐๐
มีปัญหาในเรื่องการตรวจและให้คะแนน	๘	๑๒.๑๒	๑	๕.๕๖	๕	๑๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ไม่มีปัญหา	๒๓	๓๕.๘๕	๕	๒๗.๗๘	๑๓	๓๒.๕๐	๑	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๗๒ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าส่วนใหญ่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ไม่มีปัญหาในการวัดผล ที่มีปัญหาเป็นจำนวนรองลงมาก็คือขาดอุปกรณ์ที่จะสร้างแบบทดสอบ จำนวนน้อยที่สุดที่มีปัญหาในการตรวจและให้คะแนน

มีในโรงเรียนราษฎร์ระดับดีจำนวนน้อยที่สุดที่มีปัญหาในด้านไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ และขาดอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบด้วย

เนื่องจากการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นการสอนที่เน้นทางความเป็นพลเมือง
ดังนั้นว่าเป็นการยาก ฉะนั้นครูก็มีปัญหา บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือนั้นปรากฏในตาราง
ที่ ๓๓

ตารางที่ ๓๓ บุคคลที่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ขอความช่วยเหลือ
เมื่อประสบปัญหาในการสอน

บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือ	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่	๔๖	๖๕.๗๐	๑๓	๗๒.๒๒	๓๐	๙๕.๐๐	๓	๓๗.๕๐
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	๑๔	๒๑.๕๑	๑	๕.๕๖	๑๐	๒๕.๐๐	๓	๓๗.๕๐
หัวหน้าสาขาวิชา								
สังคมศึกษา	๑๓	๑๘.๗๐	๒	๑๑.๑๑	๖	๑๕.๐๐	๕	๖๒.๕๐
เพื่อนครู	๔๓	๖๕.๑๕	๑๔	๗๗.๗๘	๒๕	๖๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐
ศึกษานิเทศก์	๖	๙.๐๙	๒	๑๑.๑๑	๒	๕.๕๐	๒	๒๕.๐๐
แก้ปัญหาด้วยตนเอง	๔๘	๗๒.๗๓	๑๓	๗๒.๒๒	๒๙	๗๒.๕๐	๖	๗๕.๐๐

จากตารางที่ ๓๓ ปรากฏว่า ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๗๐ ที่ขอความช่วยเหลือจากครูใหญ่ และจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๐๙ ที่ขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ให้ช่วยแก้ปัญหา

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ จะเห็นว่าในโรงเรียนระดับดีส่วนใหญ่จะขอความช่วยเหลือจาก เพื่อนครูด้วยกัน ส่วนในโรงเรียนระดับปานกลางและพอใช้นั้น จะขอให้ครูใหญ่ช่วยแก้ปัญหา และแก้ปัญหาด้วยตนเองตามลำดับ

นอกจากจะประสบปัญหาในการสอนแล้ว ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ยังมีอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ดีเท่าที่ควร ดังปรากฏในตารางที่ ๓๔

ตารางที่ ๓๔ ความเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ดีเท่าที่ควร

อุปสรรคที่ทำให้ การสอนไม่ดี	รวมโรงเรียน		โรงเรียน					
	ทุกระดับ		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ ช่วยให้การสอนดีขึ้น	๓๗	๕๖.๙๓	๖	๓๓.๓๓	๒๑	๕๒.๐๐	๕	๕๐.๐๐
มีความเห็นขัดแย้งกับ ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหาร								
เกี่ยวกับวิธีสอน	๓	๕.๕๕	๐	๐	๓	๗.๕๐	๐	๐
มีความลำบากในงานที่ได้ รับ เช่นมีชั่วโมงสอนมาก	๒๕	๓๗.๘๘	๖	๓๓.๓๓	๑๕	๓๗.๕๐	๕	๕๐.๐๐
ไม่สามารถเข้ากับครู หัวหน้าสายได้	๓	๕.๕๕	๑	๕.๕๖	๒	๕.๐๐	๐	๐
ไม่สามารถทำงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร	๔	๖.๐๖	๐	๐	๓	๗.๕๐	๑	๑๐.๐๐
ไม่สามารถทำงานร่วมกับ ครูอื่น ๆ	๕	๗.๕๕	๑	๕.๕๖	๔	๑๐.๐๐	๐	๐
ไม่มีอุปสรรค	๕	๗.๖๕	๒	๑๑.๑๑	๕	๑๒.๕๐	๒	๒๐.๐๐

จากตารางที่ ๓๔ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๖.๘๘ ที่เห็นว่าอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ช่วยให้การสอนดีขึ้น จำนวนรองลงมา ร้อยละ ๓๗.๘๘ เห็นว่ามีความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น มีชั่วโมงสอนมาก จึง เป็นอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ ๔.๘๘ ที่เห็นว่ามีคามขัดแย้งกับศิษษานิ เทศกหรือผู้บริหาร เกี่ยวกับวิธีสอน

ดูตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนระดับดี ปานกลาง และพอใช้ จำนวนมากที่สุดเห็นว่า การไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ช่วยให้การสอนดีขึ้น เป็นอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร และครูในโรงเรียนระดับพอใช้ส่วนใหญ่ที่มีความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น มีชั่วโมงสอนมากนับว่า เป็นอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควรด้วย นอกจากนี้ปัญหาที่ครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ประสบในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองนั้นมีมากดังปรากฏในตารางที่ ๓๕

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๕ ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับ
ปัญหาในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ปัญหาในการสอน	ครูในโรงเรียน							
	รวม		ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับพอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดเทคนิคการสอนที่ดี	๑๕	๒๒.๓๓	๔	๒๒.๒๒	๔	๒๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ไม่มั่นใจว่าความรู้เพียงพอ	๕	๗.๕๘	๑	๕.๕๖	๔	๑๐.๐๐	๐	๐
ขาดแหล่งวิชาการที่จะ ค้นคว้าเพิ่มเติม	๑๖	๒๔.๒๔	๕	๒๗.๗๘	๕	๒๒.๕๐	๒	๒๕.๐๐
ขาดอุปกรณ์การสอน เวลาเรียนน้อยสอนไม่ ทัน	๒๖	๓๙.๓๙	๘	๓๘.๘๙	๑๔	๓๕.๐๐	๕	๒๒.๕๐
นักเรียนไม่เอาใจใส่ใน วิชานี้	๓๕	๕๓.๐๓	๙	๕๐.๐๐	๒๐	๕๐.๐๐	๖	๗๕.๐๐
ไม่ทราบวิธีวัดผลที่ได้ผล	๒	๓.๐๓	๑	๕.๕๖	๑	๒.๕๐	๐	๐
เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ	๑๘	๒๗.๒๗	๗	๓๘.๘๙	๘	๒๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐
ขาดความร่วมมือจากครู ที่สอนวิชาเดียวกัน	๒	๓.๐๓	๐	๐	๒	๕.๐๐	๐	๐
ไม่มีปัญหา	๓	๔.๕๘	๐	๕.๕๖	๒	๕.๐๐	๐	๐

จากตารางที่ ๓๕ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมครูในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ส่วนใหญ่ เห็นว่าปัญหาในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองคือนักเรียนไม่สนใจวิชานี้ รองลงมา เห็นว่าที่เป็นปัญหาคือขาดอุปกรณ์การสอนและเวลาเรียนน้อย สอนไม่ทันตามหลักสูตร จำนวนน้อยที่สุด

เห็นว่าที่ เป็นปัญหาคือไม่ทราบวิธีวัดผลที่ได้ผล และขาดความร่วมมือจากครูที่สอนวิชาเดียวกัน

เมื่อพิจารณาตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ แล้วจะเห็นว่า ในโรงเรียนระดับดี ครูส่วนใหญ่มีปัญหาคือว่า นักเรียนไม่สนใจวิชานี้ แต่ครูที่สอนวิชานี้ทุกคนไม่มีปัญหาในเรื่องความร่วมมือ ในโรงเรียนราษฎร์ระดับปานกลาง ครูส่วนใหญ่มีปัญหาคือว่านักเรียนไม่สนใจวิชานี้ เช่นเดียวกับในโรงเรียนระดับดี และเห็นว่า เวลาเรียนน้อยไปสอนไม่ทันตามหลักสูตร

ส่วนในโรงเรียนระดับพอใช้ ครูเป็นจำนวนมาก เห็นว่าปัญหาในการสอนคือนักเรียนไม่สนใจวิชานี้ และไม่มีครูผู้ใดตอบว่าไม่มีปัญหาในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในคำานความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องของประมวลการสอน และข้อเสนอแนะซึ่ง
เป็นคำถามแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี (Open - end) นั้น ได้รวบรวมข้อมูล แล้ว
แจ้งความถี่เป็นร้อยละ โดยมีผู้ออกความคิดเห็น ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๒ ไม่ตอบคำ
ถาม จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๘ มีผู้ออกความเห็นว่ เนื้อหาไม่ชัดเจน ครู
ต้องปรับปรุงวิธีการสอน เพื่อให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๑
เนื้อหาไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖๑ เนื้อหากับเวลาและ
คะแนนไม่สมคูลย์กัน จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และเนื้อหาของแต่ละระดับชั้น
ควรแยกกันจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๔

เพื่อให้การวิจัยนี้ได้ผลสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ในโรงเรียนควยผลวิเคราะห์ ความสนใจและความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน ๕๐๐ คน เป็น
นักเรียนหญิง ๒๕๐ คน นักเรียนชาย ๒๕๐ คน

ตอนที่ ๑ ความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ตารางที่ ๓๖ ค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
หน้าที่พลเมือง

เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง	ความสนใจของ					
	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
สมบัติผู้ดีและมารยาทในสังคม	๓.๘๖	๙.๙๑	มาก	๓.๕๕	๐.๙๐	ปานกลาง
การบำเพ็ญตนให้เป็นพลเมืองดี	๓.๘๒	๖.๘๘	มาก	๓.๖๖	๐.๘๗	มาก
การครองตนในวัยรุ่น	๔.๐๙	๐.๙๘	มาก	๓.๖๙	๑.๐๔	มาก
การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	๓.๕๓	๐.๙๘	ปานกลาง	๓.๓๘	๐.๙๙	ปานกลาง
หน้าที่พลเมืองที่มีต่อศาสนา	๓.๕๒	๑.๖๑	ปานกลาง	๓.๓๓	๑.๐๓	ปานกลาง
หน้าที่พลเมืองที่มีต่อชุมชน	๒.๔๓	๒.๔๗	น้อย	๓.๑๓	๐.๙๗	ปานกลาง
หน้าที่พลเมืองที่มีต่อประเทศไทย	๓.๗๔	๐.๔๐	มาก	๓.๖๓	๑.๑๓	มาก
หน้าที่พลเมืองที่มีต่อครอบครัว	๓.๕๑	๑.๙๗	ปานกลาง	๓.๔๒	๐.๙๙	ปานกลาง
การปกครองระบอบประชาธิปไตย	๓.๖๙	๐.๙๕	มาก	๓.๕๓	๑.๐๖	ปานกลาง
การเลือกตั้ง	๓.๑๖	๑.๐๐	ปานกลาง	๒.๙๗	๑.๑๓	ปานกลาง

ตารางที่ ๓๖ (ต่อ)

เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง	ความสนใจของ					
	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น	๓.๐๒	๑.๐๓	ปานกลาง	๒.๘๘	๑.๐๘	ปานกลาง
ความมั่นคงของชาติ ภัยทางสังคมทางเศรษฐกิจและการเมือง	๓.๙๒	๑.๐๖	มาก	๓.๓๘	๑.๑๕	ปานกลาง
องค์การสหประชาชาติ	๓.๐๑	๑.๑๕	ปานกลาง	๒.๘๗	๑.๐๖	ปานกลาง
องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอเซียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO)	๓.๑๘	๑.๑๓	ปานกลาง	๒.๘๓	๑.๐๘	ปานกลาง
การสหกรณ์	๓.๐๘	๑.๐๘	ปานกลาง	๓.๐๒	๑.๐๗	ปานกลาง
การอุตสาหกรรมในครอบครัว	๓.๒๗	๑.๐๒	ปานกลาง	๓.๑๘	๑.๐๖	ปานกลาง
รายได้รายจ่ายของครอบครัว	๓.๔๖	๑.๑๐	ปานกลาง	๓.๒๘	๑.๑๓	ปานกลาง
รายได้รายจ่ายของท้องถิ่น	๒.๘๓	๐.๘๘	ปานกลาง	๒.๗๗	๑.๐๑	ปานกลาง
รายได้รายจ่ายของประเทศ	๓.๓๓	๑.๑๕	ปานกลาง	๓.๑๓	๑.๒๒	ปานกลาง
การมีชัยสถิต	๓.๗๓	๑.๑๐	มาก	๓.๓๘	๑.๑๓	ปานกลาง
การออมทรัพย์	๓.๖๐	๐.๘๕	มาก	๓.๓๘	๑.๑๓	ปานกลาง
ธนาคารออมสิน	๓.๔๐	๐.๘๒	ปานกลาง	๓.๖๒	๑.๖๓	ปานกลาง
อาชีพต่าง ๆ และการส่งเสริมอาชีพ	๓.๔๗	๑.๑๘	ปานกลาง	๒.๘๘	๑.๘๘	ปานกลาง
การศึกษาแผนการศึกษาแห่งชาติ	๓.๕๒	๑.๑๓	ปานกลาง	๓.๓๘	๑.๐๘	ปานกลาง
กฎหมายที่พบบน แมฆานควรรู	๓.๒๘	๑.๑๖	ปานกลาง	๓.๒๕	๑.๑๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๓๖ จะเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความสนใจตรงกัน แต่อยู่ในระดับปานกลาง

เนื้อเรื่องที่นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความสนใจแตกต่างกันคือ เนื้อเรื่องสมบัติผู้ดี มรรยาทในสังคม การปกครองระบอบประชาธิปไตย ความมั่นคงของชาติ ภัยทางสังคมทางเศรษฐกิจและการเมือง การมีชัยสถิต การออมทรัพย์ นักเรียนหญิง มีความสนใจอยู่ในระดับมาก แต่นักเรียนชายมีความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนเรื่องหน้าที่พลเมืองที่มีต่อชุมชน นักเรียนหญิงมีความสนใจอยู่ในระดับน้อย แต่ นักเรียนชายมีความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ ๒ ความเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบการสอน

ตารางที่ ๓๗ ค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการสอน

เกี่ยวกับวิธีการสอน	ความคิดเห็นของ					
	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ครูบรรยายตามบทเรียน	๓.๒๖	๑.๑๒	ปานกลาง	๓.๑๘	๑.๑๖	ปานกลาง
ครูค้นคว้าหาความรู้จากที่อื่นมาบรรยายประกอบเนื้อหาวิชาในแบบเรียน	๓.๕๔	๑.๑๐	ปานกลาง	๓.๕๖	๑.๑๑	ปานกลาง
ครูอ่านข้อความในหนังสือแบบเรียนและให้นักเรียนดูตาม	๒.๖๓	๑.๒๐	ปานกลาง	๒.๖๓	๑.๑๘	ปานกลาง
ครูอธิบายแล้วบอกให้นักเรียนจดตาม	๒.๕๔	๑.๒๖	น้อย	๒.๕๒	๑.๒๕	น้อย
ครูอธิบายตามหนังสือแบบเรียนและให้ชี้ค						
เส้นใต้ข้อความสำคัญ	๒.๘๐	๑.๒๖	ปานกลาง	๒.๘๕	๑.๒๘	ปานกลาง
ครูพานักเรียนเข้าไปเรียนในห้องสมุดเป็น						
ครั้งคราว เพื่ออ่านค้นคว้า	๒.๒๗	๑.๓๓	น้อย	๒.๓๐	๑.๓๕	น้อย
ครูอธิบาย และใช้อุปกรณ์การสอนประกอบคำอธิบาย	๒.๔๗	๑.๔๔	น้อย	๒.๕๔	๑.๓๓	น้อย
ครูอธิบายบทเรียนแล้วบอกให้นักเรียนไปหา						
ความรู้เพิ่มเติมเอาเอง	๒.๗๒	๑.๑๗	ปานกลาง	๒.๗๓	๑.๑๒	ปานกลาง
ครูนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวกับ						
บทเรียนมาก	๓.๕๑	๑.๑๘	ปานกลาง	๓.๕๘	๑.๑๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๓๗ โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความเห็นตรง

กัน ในด้านวิธีการสอนของครู โดยนักเรียนเห็นว่าครูสอนโดยบรรยายตามบทเรียน ครูค้นคว้าหาความรู้จากที่อื่นมาประกอบ ครูอ่านข้อความในหนังสือแบบเรียน และให้นักเรียนดูตาม ครูอธิบายตามหนังสือแบบเรียนแล้วให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความสำคัญ นอกจากนี้ก็อธิบายบทเรียนแล้วให้นักเรียนไปหาความรู้เพิ่มเติมเอง และนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวกับบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนเห็นว่า ครูสอนโดยอธิบายแล้วบอกให้นักเรียนจดตาม และพานักเรียนเข้าไปเรียนในห้องสมุดเพื่ออ่านและค้นคว้าในระดับเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ก็มีการอธิบาย และใช้อุปกรณ์การสอนประกอบคำอธิบาย อยู่ในระดับน้อย.

ตารางที่ ๓๘ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมในการสอนของครู

กิจกรรมในการสอน	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ครูมีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ	๓.๐๘	๑.๒๗	ปานกลาง	๒.๕๘	๑.๒๖	ปานกลาง
ครูบรรยายและแสดงความคิดเห็นแต่ผู้เดียว	๒.๒๖	๑.๑๐	น้อย	๒.๓๐	๑.๑๔	น้อย
ครูให้นักเรียนแยกทำงานเป็นหมู่ในหัวข้อสำคัญของบทเรียน	๒.๗๐	๑.๑๘	ปานกลาง	๒.๗๒	๑.๒๒	ปานกลาง
ครูจัดกิจกรรมที่ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย เช่น สถานนักเรียน กรรมการชั้น ๒.๘๑	๑.๓๖	๑.๓๖	ปานกลาง	๒.๗๗	๑.๓๕	ปานกลาง
ครูจัดให้นักเรียนอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	๒.๕๑	๑.๒๑	น้อย	๒.๕๑	๑.๒๐	น้อย
ครูจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ เช่น สัปดาห์แห่งการรักษาความสะอาด	๒.๓๓	๑.๓๐	น้อย	๒.๗๒	๑.๒๖	น้อย

ตารางที่ ๓๘ (ต่อ)

กิจกรรมในการสอน	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ครูให้มีการวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือบทความต่าง ๆ	๒.๒๘	๑.๒๓	น้อย	๒.๓๐	๑.๒๐	น้อย
ครูจัดทัศนศึกษา เช่นนำนักเรียนไปฟัง การประชุมที่รัฐสภา	๒.๑๘	๑.๓๕	น้อย	๒.๓๐	๑.๓๗	น้อย
ครูให้เขียนเรียงความเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับ บทเรียน	๒.๒๘	๑.๑๐	น้อย	๒.๒๙	๑.๐๘	น้อย
ครูให้มีการโต้วาทีในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับ บทเรียน	๒.๒๘	๑.๓๒	น้อย	๒.๒๖	๑.๒๙	น้อย
ให้นักเรียนพูดรายงานหน้าชั้น	๒.๕๑	๑.๓๒	น้อย	๒.๖๐	๑.๒๐	ปานกลาง
ให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง	๒.๖๗	๑.๑๐	ปานกลาง	๒.๘๒	๑.๒๕	ปานกลาง
ให้มีการอภิปรายสรุปบทเรียนทุกครั้ง	๒.๔๓	๑.๒๖	น้อย	๒.๖๔	๑.๒๕	ปานกลาง
ให้นักเรียนทำสมุดข่าวหรือบันทึกประจำวัน	๒.๐๘	๑.๑๕	น้อย	๒.๑๐	๑.๑๓	น้อย
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	๒.๐๘	๑.๓๔	น้อย	๒.๐๘	๑.๒๘	น้อย
พานักเรียนไปฟังอภิปราย ปาฐกถา	๑.๘๖	๑.๓๒	น้อย	๒.๐๒	๑.๓๗	น้อย

นอกสถานที่

จากตารางที่ ๓๘ จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียนหญิง และนักเรียนชายมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องการจัดกิจกรรมในการสอนของครูที่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ให้แยกทำงานเป็นหมู่ จัดกิจกรรมที่ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย และให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมที่ครูแสดงความคิดเห็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง จัดอภิปราย จัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ ให้วิจารณ์บทความจากหนังสือพิมพ์ จัดทัศนศึกษา ให้เขียนเรียงความ ให้มีการโต้วาทีในหัวข้อที่เกี่ยวกับบทเรียน จัดทำ

สมุคชาว เขียววิทยากรมาบรรยาย และพานักเรียนไปฟังการอภิปราย นักเรียนเห็นว่าครูจัดกิจกรรมเหล่านี้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนความเห็นของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่ต่างกันคือ ในการที่ครูให้นักเรียนพูดรายงานหน้าชั้น และให้อภิปรายสรุปบทเรียนทุกครั้ง นักเรียนหญิงมีความเห็นอยู่ในระดับน้อย แต่นักเรียนชายมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามตารางแล้วจะเห็นว่า ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นนั้น มีน้อย.

ตารางที่ ๓๘ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน

อุปกรณ์การสอน	ความคิดเห็นของ					
	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ครูจัดฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่งประกอบ						
บทเรียน	๑.๘๗	๑.๘๗	น้อย	๒.๒๖	๑.๕๘	น้อย
ครูใช้แผนภูมิประกอบการอธิบาย	๒.๖๓	๑.๓๓	ปานกลาง	๒.๗๑	๑.๓๗	ปานกลาง
ครูใช้รูปภาพประกอบการอธิบาย	๒.๘๘	๑.๓๖	น้อย	๒.๖๓	๑.๓๒	ปานกลาง
ครูให้มีการแสดงละครในเรื่องเกี่ยวกับบทเรียนบ้างเช่น ละครล้อการเมือง มรรยาทในสังคม	๑.๗๗	๑.๒๓	น้อย	๑.๘๖	๑.๓๒	น้อย

จากตารางที่ ๓๘ โดยเฉลี่ยแล้ว ความคิดเห็นของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายเป็นแนวเดียวกัน กล่าวคือ นักเรียนหญิงมีความเห็นว่าครูใช้อุปกรณ์การสอนในระดับน้อยหรือปานกลาง นักเรียนชายมีความเห็นตรงกันกับความคิดเห็นของนักเรียนหญิง

นักเรียนหญิงเห็นว่าครูใช้รูปภาพประกอบการอธิบายในระดับน้อย แต่นักเรียนชายเห็นว่าครูใช้อุปกรณ์เหล่านั้นในระดับปานกลาง

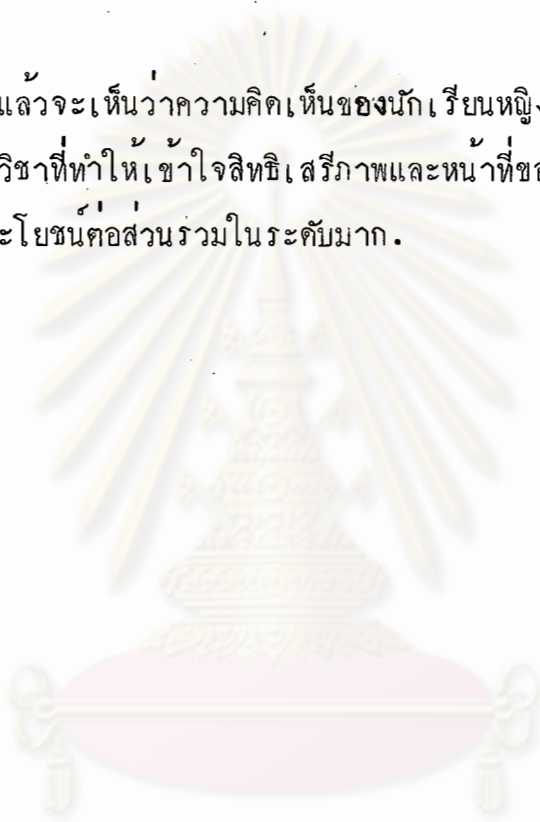
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ ๔๐ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาหน้าที่พลเมือง

ความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ					
	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	X	S.D.	แปลความ	X̄	S.D.	แปลความ
เป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	๓.๖๔	๐.๘๑	มาก	๓.๖๐	๑.๐๐	มาก
เป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจถึงปัญหาการเมือง ปัจจุบัน	๓.๔๕	๑.๐๔	ปานกลาง	๓.๔๒	๑.๐๖	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจเรื่องการเลือกตั้ง	๓.๓๗	๐.๘๓	ปานกลาง	๓.๓๖	๑.๐๐	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหา ในชีวิตประจำวัน	๒.๘๖	๑.๐๘	ปานกลาง	๓.๐๔	๑.๐๘	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ช่วยให้ปฏิบัติตนอยู่ในสังคม ประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง	๓.๕๐	๐.๘๐	ปานกลาง	๓.๓๕	๐.๘๓	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจถึงปัญหาทาง เศรษฐกิจและสังคม	๓.๒๓	๑.๐๗	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๘๘	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจสิทธิ เสรีภาพและ หน้าที่ของตน	๓.๗๓	๑.๐๔	มาก	๓.๘๐	๐.๘๓	มาก
เป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	๓.๗๐	๐.๘๖	มาก	๓.๖๔	๑.๐๒	มาก
เป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าตนมีส่วนร่วม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๓.๕๖	๑.๐๗	ปานกลาง	๓.๔๗	๑.๐๘	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ให้ประโยชน์ต่อการศึกษาในชั้นสูง	๓.๓๖	๑.๐๗	ปานกลาง	๓.๓๔	๑.๑๒	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ได้ให้ความรู้ที่จะนำไปใช้ ประโยชน์ได้	๑.๘๐	๑.๐๘	น้อย	๒.๐๗	๑.๒๐	น้อย

จากตารางที่ ๔๐ โดยเฉลี่ยแล้วความคิดเห็นของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย มีความเห็นตรงกัน กล่าวคือคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนหญิงมีอยู่ในระดับ น้อย ปานกลาง มาก คำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนชาย ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนหญิง

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายเห็นว่า วิชาหน้าที่พลเมืองเป็นวิชาที่ทำให้เข้าใจสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตน และทำให้ผู้เรียนรู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในระดับมาก.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๔ เนื้อหาวิชาที่นักเรียนสนใจพร้อมกับวิธีการสอนที่ต้องการ

ตารางที่ ๔๑ เนื้อหาที่นักเรียนสนใจ ต้องการให้สอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พร้อมกับวิธีการสอน

เนื้อหาที่สนใจ	นักเรียนหญิง		วิธีการสอนที่ต้องการ													
	และนักเรียนชาย		บรรยาย	อภิปราย	ตั้งคำถามให้ คนควารายงาน	บอกให้จด	สอนเป็นทีม	แก้ปัญหา	เชิญวิทยากร บรรยาย							
	จำนวน	ร้อยละ								จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
พรรคการเมือง	๔๐๕	๘๑.๐๐	๑๒๓	๓๐.๓๗	๑๑๕	๓๘.๕๐	๔๖	๑๑.๓๖	๗	๑.๗๓	๑๗	๔.๑๘	๒	๐.๕๙	๙๕	๒๓.๕๖
ปัญหาการเมือง	๔๒๗	๘๕.๕๐	๑๐๒	๒๓.๘๘	๑๑๕	๒๖.๙๓	๕๕	๑๒.๘๘	๑๒	๒.๘๑	๑๖	๓.๗๕	๒๒	๕.๑๕	๑๐๕	๒๕.๕๙
การเปรียบเทียบการ- ปกครองระบอบประ- ชาธิปไตยกับสังคม- นิยมและคอมมิวนิสต์	๔๒๖	๘๕.๒๐	๑๑๕	๒๗.๐๐	๑๑๗	๒๗.๕๖	๖๑	๑๔.๓๒	๖	๑.๔๑	๒๐	๔.๖๙	๒	๐.๕๕	๑๐๕	๒๕.๖๕
การวิเคราะห์ขบวนการเมืองและการ บริหารประเทศ	๓๕๘	๗๑.๖๐	๙๒	๒๕.๖๙	๙๕	๒๖.๕๔	๒๑	๕.๘๗	๑๙	๕.๓๑	๒๘	๗.๘๒	๘	๒.๒๓	๙๕	๒๖.๕๔
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓๔๖	๖๙.๒๐	๑๑๒	๓๒.๓๗	๘๕	๒๔.๒๘	๒๙	๘.๓๘	๑๖	๔.๖๒	๓๔	๙.๘๓	๕	๑.๔๕	๖๖	๑๙.๐๗

ตารางที่ ๔๑ (ต่อ)

เนื้อหาที่สนใจ	นักเรียนหญิง และนักเรียน		วิธีการสอนที่ทองการ													
	ชาย	บรรยาย	อภิปราย	ตั้งคำถามให้ คนควาราย งาน	บอกให้จก	สอนเป็นทีม	แก้ปัญหา	เชิญวิทยากร บรรยาย								
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ							
บรรยากาศของสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรีที่จะพึง ปฏิบัติต่อกัน	๔๔๘	๘๘.๘๐	๑๓๓	๓๐.๕๑	๑๑๔	๒๕.๓๘	๓๒	๗.๑๓	๓๒	๗.๑๓	๒๖	๕.๗๘	๔	๐.๘๘	๑๐๔	๒๓.๑๖
ความรู้ทางกฎหมาย- เกี่ยวกับการแต่งงาน และการหย่าร้าง	๓๘๔	๗๘.๘๐	๑๑๕	๒๘.๑๘	๑๐๒	๒๕.๘๘	๓๓	๘.๓๘	๓๔	๘.๖๓	๑๘	๔.๕๒	๖	๑.๕๒	๘๕	๒๑.๕๓
กฎจราจร	๓๖๒	๗๒.๔๐	๑๐๒	๒๘.๑๘	๙๕	๒๓.๗๖	๔๐	๑๑.๐๕	๔๑	๑๑.๓๓	๒๔	๖.๖๒	๖	๑.๖๖	๙๔	๒๓.๕๔
การสงวนทรัพย์สิน- ธรรมชาติ	๔๑๘	๘๓.๖๐	๑๒๕	๒๘.๘๓	๙๓	๒๓.๒๐	๕๐	๑๑.๘๓	๓๑	๗.๘๐	๒๘	๖.๘๒	๑๖	๓.๘๒	๙๕	๒๓.๕๐
ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ	๔๒๒	๘๔.๔๐	๙๓	๒๓.๘๘	๘๘	๒๒.๕๕	๔๖	๑๑.๘๐	๒๗	๖.๘๐	๒๑	๕.๘๘	๓๘	๙.๐๐	๑๐๕	๒๕.๘๘
ปัญหาประชากร	๓๖๖	๗๓.๒๐	๙๖	๒๓.๗๗	๙๔	๒๓.๒๒	๕๑	๑๓.๘๓	๑๘	๔.๕๒	๑๘	๔.๕๒	๑๘	๔.๕๒	๑๑๐	๒๗.๕๐
การเสียบางอวัยวะ	๓๖๐	๗๒.๐๐	๙๐	๒๕.๐๐	๙๔	๒๓.๕๖	๓๓	๘.๑๗	๒๑	๕.๘๓	๑๒	๓.๐๐	๖	๑.๕๐	๑๒๓	๓๐.๗๕

จากตารางที่ ๔๑ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๘๐ มีความสนใจเรื่องมรรยาทของลูกาพบุรุษและสุภาพสตรีที่จะพึงปฏิบัติต่อกัน โดยเลือกวิธีสอน แบบบรรยายมากที่สุด รองลงมาคือการวิธีสอนแบบอภิปราย จำนวนน้อยที่สุด ต้องการวิธีสอนแบบแก้ปัญหา

เนื้อหาที่นักเรียนสนใจรองลงมาร้อยละ ๘๕.๘๐ คือ ปัญหาการเมือง โดยเลือกวิธีสอนแบบอภิปรายมากที่สุด รองลงมา ต้องการวิธีสอนแบบเชิญวิทยากรมาบรรยาย และวิธีสอนเป็นทีมเป็นวิธีที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด

นักเรียนจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๒๐ ที่สนใจเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเลือกวิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด รองลงมา ต้องการให้สอนด้วยวิธีอภิปราย และจำนวนน้อยที่สุดต้องการวิธีสอนแบบแก้ปัญหา

เพื่อต้องการทราบสภาพการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ให้แน่ชัดยิ่งขึ้น คือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความบกพร่องของการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองดังปรากฏในตารางที่ ๔๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๘๒ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความบกพร่อง
ของการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ขอบบพร่องของการเรียน การสอน	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
เนื้อหาวิชายากแก่การเข้าใจ	๓.๐๒	๑.๑๐	ปานกลาง	๒.๘๘	๑.๑๐	ปานกลาง
เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย	๒.๘๔	๒.๐๓	ปานกลาง	๓.๓๖	๑.๑๗	ปานกลาง
คำอธิบายในหนังสือแบบเรียนไม่กระจ่างชัด	๒.๘๗	๒.๐๖	ปานกลาง	๓.๓๓	๑.๒๒	ปานกลาง
วิธีการสอนของครูน่าเบื่อ	๒.๗๘	๒.๑๓	ปานกลาง	๒.๘๖	๑.๔๔	ปานกลาง
ครูไม่มีความรู้กว้างขวางพอ	๒.๐๘	๑.๒๒	น้อย	๒.๒๘	๑.๒๔	น้อย
ครูสอนแต่เนื้อหาวิชาในแบบเรียน	๒.๘๗	๑.๕๑	ปานกลาง	๒.๘๐	๑.๓๓	ปานกลาง
ครูไม่ใช่อุปกรณ์ประกอบการสอน	๓.๒๒	๑.๒๓	ปานกลาง	๓.๒๘	๑.๔๗	ปานกลาง
ครูไม่เคยชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของวิชานี้	๒.๓๓	๑.๓๑	น้อย	๒.๕๑	๑.๒๖	น้อย
เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจไม่สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้	๒.๐๕	๑.๑๒	น้อย	๒.๔๓	๑.๒๑	น้อย

จากตารางที่ ๘๒ จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง
กับนักเรียนชายตรงกัน กล่าวคือ นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความเห็นว่า การเรียน
การสอนวิชาหน้าที่พลเมือง มีจุดบกพร่อง อยู่ในระดับปานกลาง

มีเป็นจำนวนน้อยที่นักเรียนเห็นว่า ครูไม่มีความรู้กว้างขวางพอและไม่เคยชี้แจง
ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชานี้ นอกจากนี้วิชานี้ยังเป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจ เนื่องจาก
ไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย แต่อยู่ในระดับน้อย

การเพิ่มพูนความรู้โดยการไปค้นคว้า หาแหล่งวิชาการนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง
แต่ปรากฏว่านักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม
เติม จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ น้อยมากดังปรากฏในตารางที่ ๘๓

ตารางที่ ๔๓ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของนักเรียนเกี่ยวกับการไปค้นคว้าหาแหล่ง
วิชาการ

แหล่งวิชาการ	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ห้องสมุดโรงเรียน	๓.๑๘	๑.๕๓	ปานกลาง	๒.๘๖	๑.๖๓	ปานกลาง
ห้องสมุดประชาชน	๒.๓๓	๑.๓๓	น้อย	๒.๕๐	๑.๓๒	น้อย
หอสมุดแห่งชาติ	๒.๖๖	๑.๓๔	ปานกลาง	๒.๘๖	๑.๓๕	ปานกลาง
ศึกษารัฐสภา	๑.๐๑	๑.๒๔	น้อยที่สุด	๑.๖๑	๐.๘๘	น้อย
สำนักงานองค์การ สปอ.	๑.๒๓	๐.๕๔	น้อยที่สุด	๑.๕๘	๐.๘๒	น้อยที่สุด
สำนักงานองค์การสหประชาชาติ	๑.๓๗	๐.๗๘	น้อยที่สุด	๑.๕๔	๐.๘๗	น้อยที่สุด

จากตารางที่ ๔๓ จะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความเห็นตรงกัน กล่าวคือ นักเรียนหญิงเคยไปค้นคว้าตามแหล่งวิชาการในระดับน้อย น้อยที่สุด หรือปานกลาง ค่าตอบของนักเรียนชายมีค่าตอบตรงกับค่าตอบของนักเรียนหญิงด้วย

ค่าตอบที่ต่างกันคือ นักเรียนหญิงเคยไปศึกษารัฐสภาในระดับน้อยที่สุด หรือไม่เคยไปเลย แต่นักเรียนชายเคยไป แต่บ่อยครั้ง

แหล่งวิชาการที่นักเรียนชาย เคยไปน้อยที่สุดหรือไม่เคยไปเลย คือ สำนักงานองค์การ สปอ. และสำนักงานองค์การสหประชาชาติ ซึ่งตรงกับค่าตอบของนักเรียนหญิง สำหรับการไปค้นคว้าจากแหล่งวิชาการต่าง ๆ นี้ นักเรียนได้เพิ่มเติมข้อความไว้ในช่องอื่น ๆ... ดังนี้คือ

๑. ห้องสมุดโรงเรียน มีผู้ตอบร้อยละ ๘๕, ๑๑๐ ตามลำดับ
  - ๑.๑ โรงเรียนไม่มีห้องสมุด เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด
  - ๑.๒ โรงเรียนมี แต่ไม่เปิดให้นักเรียนเข้าไปค้นคว้า
๒. แหล่งวิชาการอื่น ๆ มีผู้ตอบร้อยละ ๖๕, ๑๐๘ ตามลำดับ
  - ๒.๑ ไม่เคยไป เพราะไม่รู้จัก ไปไม่ถูก
  - ๒.๒ ครูไม่เคยแนะนำให้รู้จัก จึงไม่ไ้สนใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย